

Regulamin prób i konkursów pracy dzikarzy

§ 1

W próbach i konkursach pracy dzikarzy mogą brać udział psy ras myśliwskich, z grup FCI – III , IV, V, VI, VII oraz płochacze niemieckie z grupy VIII.

§ 2

Próby przeprowadza się z psami w wieku 9 - 24 miesięcy, pracującymi pojedynczo. Na konkursach psy mogą występować pojedynczo albo grupowo (sfora, para, złaja), przy czym ogarów i gończych polskich nie wolno łączyć w jedną grupę z psami innych ras. **Sfora** - to dwa psy tej samej rasy, lecz różnej płci; **para** - to psy tej samej rasy i jednakowej płci, albo różnych ras, bez względu na płć; **złaja** - składa się z trzech i więcej psów tej samej rasy, albo różnych ras, bez względu na płć.

§ 3

Próby pracy przeprowadza się na pojedynczym dziku, losze lub przelatku, w ogrodzonej części lasu, tzw. zagrodzie, o powierzchni wystarczającej do swobodnego poruszania się dzika, nie mniejszej niż 1 ha. Jej drzewostan powinien umożliwiać sędziom obserwowanie pracy i zachowanie się psów. Aby uchronić psy przed okaleczeniem, nie wolno używać do prób ani odyńców, ani wycinków.

Konkursy przeprowadza się na jednym lub na kilku dzikach, z wyjątkiem orężnych odyńców i wycinków. Konkursy, podobnie jak próby, odbywają się w lesie, na ogrodzonym terenie, w tzw. zagrodzie, o powierzchni wystarczającej do swobodnego poruszania się dzików. Zagroda z kilkoma dzikami winna posiadać powierzchnię minimum 2 ha. Jej drzewostan powinien umożliwiać sędziom obserwację pracy psów.

Pożądane jest, aby wśród drzewostanu zagrody znajdowały się jedna lub więcej kęp gęstego młodnika lub krzaków, w których dziki mogłyby szukać schronienia przed psami. Posiadać też musi oczko wodne lub bagienko umożliwiające dzikom wychłodzenie ciała. Zagroda, w której psy w konkursach mogą uczestniczyć grupowo, musi zajmować areal minimum 5 ha.

§ 4

Psy startujące po raz pierwszy w próbach muszą być obowiązkowo poddane sprawdzianowi zachowania się po strzale. Obowiązek ten dotyczy również psów, które zostały zgłoszone do udziału w konkursie, a nie posiadają udokumentowanego wcześniejszego zaliczenia reakcji na strzał. Psy wykazujące wyraźną lękliwość nie mogą być dopuszczone do udziału w próbach i konkursach. Sprawdzian reakcji na strzał należy przeprowadzać poza lasem (na polu, łące...) lub na skraju lasu, w takiej odległości, aby nie niepokoić zamkniętych w zagrodzie dzików i innej zwierzyny w lesie.

§ 5

Pracę psów ocenia się w konkurencjach wymienionych, w poniższej tabeli, z ustalonymi, niezmiennymi współczynnikami. Komisja sędziów przyznaje psom dyplomy I^o, II°, III° zależnie od uzyskanych ocen, sumy punktów i z uwzględnieniem obowiązujących limitów.

Ocena "0" w jakiegokolwiek konkurencji eliminuje psa z dalszego udziału w próbach czy konkursie i tym samym pozbawia go dyplomu. Psom pracującym w grupie (sfora, para, złaja) przyznaje się, zgodnie z podaną w tabeli odrębną klasyfikacją, dyplomy indywidualne, wg zasad ustalonych dla psów pracujących w grupie.

Niepodjęcie pracy w zagrodzie przez któregokolwiek z psów startujących w zgłoszonej grupie powoduje wyeliminowanie z konkursu całej grupy.

§ 6

Na próbach i konkursach psom pracującym pojedynczo przeznaczona jest 10 minut na odnalezienie dzika (dzików). W zagrodzie o powierzchni powyżej 5 ha, czas ten wydłuża się psom pracującym pojedynczo do 15 minut. Dla psów pracujących w grupie czas na odnalezienie dzików zawsze wynosi 10 minut. W przypadku niezalezienia dzika (dzików) w określonym czasie pies czy grupa psów zostają wyeliminowane z dalszego udziału w próbach czy w konkursie. Eliminacji z prób czy konkursu podlegają również te psy, które nie wykazują zainteresowania szukaniem dzików oraz te, które nie oszczekują znalezionych.

Czas pracy psa lub grupy psów po znalezieniu dzika zarówno na próbach, jak i na konkursach ustala komisja sędziów według swego uznania.

§7

W przypadku uzyskania przez psy dyplomów takiego samego stopnia i jednakowej liczby punktów o kolejności lokat decyduje:

- 1/ czas w jakim znalazły dzika (dziki) mierzony z dokładnością do 1 sekundy,
- 2/ wiek psa – młodszy przed starszym,
- 3/ płeć – suka przed psem.

§8

Warunki utrzymania zwierząt w trakcie konkursu muszą być zgodne z określonymi w aktualnej Ustawie o ochronie zwierząt .

§9

Za oddzielenie psów od dzików, pracujących nadal mimo ogłoszenia przez sędziów zakończenia tej konkurencji, odpowiadają organizatorzy.

Objaśnienia i wskazówki do oceny

Posłuszeństwo

Ocenę psa czy grupy psów w konkurencji "posłuszeństwo" przeprowadza się pojedynczo, przed puszczaniem ich do zagrody. Sprawdza się prawidłowość chodzenia przy nodze na smyczy oraz przychodzenia "do nogi" na rozkaz słowny lub sygnał dźwiękowy (gwizdek lub róg). Psy nieprzychodzące do przewodnika w czasie 10 minut otrzymują ocenę 0 i tym samym są eliminowane z dalszego udziału w próbach czy konkursie. Należy pamiętać o uregulowaniach §4 regulaminu /dotyczy sprawdzenia reakcji zachowania się psa po strzale/.

Zagroda

Zarówno na próbach jak i konkursach zrezygnowano z konkurencji wiatr, ponieważ po pobycie w zagrodzie kolejnych psów ocena pracy psa za wiatr nie może być obiektywna. Dużą uwagę zwraca się na sposób szukania i czas znalezienia dzika (dzików), wychodząc z założenia, że najistotniejsza jest skuteczność. Psy pracujące pojedynczo w zagrodach do 5 ha, oraz psy pracujące grupowo w zagrodach powyżej 5 ha znajdujące dzika (dziki) do 6 min. otrzymują ocenę „4”, do 8 min. ocenę „3”, do 10 min. ocenę „2”. Psy pracujące pojedynczo w zagrodach powyżej 5 ha znajdujące dzika (dziki) do 9 min otrzymują ocenę „4”, znajdujące dziki do 12 min otrzymują ocenę „3”, do 15 min. ocenę „2”.

Po wejściu przewodnika z psem (psami) do zagrody, sędziowie wskazują mu miejsce w którym ma uwolnić psa (psy) ze smyczy i zachęcić do pracy. W miejscu tym, wokół którego może poruszać się tylko w promieniu do 3 metrów, pozostaje przez cały czas pracy psa (psów). Za zgodą sędziów może natomiast zachęcać głosem psa (psy) do aktywniejszej pracy.

Na próbach pracy psów należy zwracać uwagę przede wszystkim na stopień wrodzonej ciętości i skłonności do oszczekiwania zwierza podczas atakowania go oraz do głoszenia uchodzącego dzika. Nie można jeszcze wymagać od psa młodego, by już całkiem prawidłowo atakował dzika. Jednakże pies, który atakuje dzika wyłącznie od przodu, nie może otrzymać w konkurencji "prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza" stopnia wyższego niż "2".

Na konkursach należy wymagać od psów nie tylko odwagi i odpowiedniej ciętości oraz głoszenia podczas atakowania i pościgu za nim, ale także właściwego sposobu atakowania zwierza, zależnie od tego, czy pracuje jeden pies czy grupa psów. Pies czy psy powinny atakować dzika w taki sposób, by jak najmniej narażać się na okaleczenie.

Pies pracujący pojedynczo, który atakuje dzika od tyłu albo atakuje od przodu, zachowując przy tym bezpieczną odległość, otrzymuje w konkurencji "prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza" stopień "4"; pies atakujący dzika przeważnie lub wyłącznie od przodu oraz niezachowujący przy tym bezpiecznej odległości nie może otrzymać w tej konkurencji stopnia wyższego niż "2".

Grupa psów, z których jeden, jeżeli jest to sfora lub para, atakuje dzika od przodu z bezpiecznej odległości, a w przypadku zła zachowuje się tak więcej niż jeden, pozostałe zaś ze sfory, pary czy zła nacierają na zwierzę bezpośrednio od tyłu, otrzymują w konkurencji „prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza” oraz „współpraca psów” – stopień „4”.

Grupa psów, która w całym składzie naciera na dzika tylko od tyłu, albo atakuje od przodu z bezpiecznej odległości, nie może otrzymać w konkurencji "prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza" stopnia wyższego niż "3", a w konkurencji "współpraca psów" stopnia wyższego niż "2". Grupa psów, która w całym składzie atakuje dzika tylko lub przeważnie od przodu, z bardzo bliskiej odległości, nie może otrzymać w konkurencji "prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza" stopnia wyższego niż "2", a w konkurencji "współpraca psów" - otrzymuje "0".

Oceniając wytrwałość za każde pozostawienie dzika (dzików) przez psa i oddalenie się od niego na kilkadziesiąt metrów ocenę obniża się o jeden stopień. Za trzecim razem pies otrzymuje ocenę 0 i tym samym podlega eliminacji z dalszego udziału w próbach czy konkursie.

Oceniając konkurencję „głos (rytmiczność i częstotliwość)” oraz „głoszenie uchodzącego dzika” należy mieć na uwadze specyfikę szczekania psów poszczególnych ras. W przypadku nordyckich szpiców myśliwskich, nieszczekających na gonionego zwierza należy ocenić ogólnie ich szczekanie i ocenę tą wpisać w obie konkurencje.

Tropienie po farbie

Konkurencja ta przeprowadzana jest tylko na konkursach. Ścieżka długości około 400 m ma dwa załamania pod kątem prostym lub rozwartym w dowolnych kierunkach. Po pierwszych 100 m jest pierwsze "łóże", po następnych 200 m drugie "łóże".

Każda ścieżka powinna być oznaczona umieszczonym na początku numerem porządkowym. Tam również powinien znajdować się złom kierunkowy i „zestrzał” oraz obowiązkowo tabliczka, na której

naniesiono godzinę założenia ścieżki. Odstępy pomiędzy poszczególnymi ścieżkami powinny wynosić nie mniej niż 100 m.

Zużycie farby (dziej lub krwi świńskiej uszlachetnionej moczonymi przez minimum 24 godziny narogami dzika) na każdą ścieżkę nie powinno przekraczać 0,25 l. Ścieżka powinna być oznakowana w sposób niewidoczny dla przewodnika, ale tak, by praca psa mogła być kontrolowana przez sędziów.

Miejsce "zestrzału" i "łoża" należy zaznaczyć odstąpieniem ściółki do mineralnej gleby na powierzchni około 0,25 m². Farba musi być założona zgodnie z kierunkiem poszukiwania na minimum 2 a nie więcej niż 6 godzin przed naprowadzeniem psa. Położona na końcu ścieżki zwierzyna (dzik) powinna być wypatroszona i zaszyta. Dopuszcza się użycie tuszy niekompletnej, z zachowywanymi łbem i rapetami, prawidłowo uformowanej i odpowiedniej świeżości.

Pies powinien być prowadzony na miernie naciągniętym otoku (o długości minimum 6 metrów) i pracować dolnym wiatrem. Przewodnikowi nie wolno oglądać się na sędziów ani na oznakowania sfarbowanej ścieżki. Po pierwszym ostrzeżeniu przewodnika przez sędziów za oglądanie się na znaki, ocenę obniża się o 1 stopień. Przy powtórny oglądaniu się za oznakowaniem pies otrzymuje ocenę "0". Samodzielne poprawki w pracy psa są dopuszczalne i nie powodują obniżenia oceny. Jeżeli pies oddali się od śladu tak daleko, że według oceny sędziów nie jest w stanie sam błędu naprawić, lub oddalenie zagraża naruszenie ścieżki sąsiedniej, może być na polecenie sędziów jeszcze 3 razy ponownie naprowadzony na ślad. Jednak każde nowe naprowadzenie obniża ocenę o 1 stopień.

Psy pracujące na otoku do końca ścieżki należy dodatkowo sprawdzić, czy nie wykazują skłonności do narzyniania lub zakopywania zwierzyny. W tym celu należy odejść od znalezionej zwierzyny w stronę zawietrzną na odległość około 20 m i puścić psa luzem do zwierzyny. Nie wpływa na ocenę lizanie i szarpanie sztuki. Psa, który narzyna lub zagrzebuje zwierza wyklucza się z konkursów. Niedopuszczalne jest, podczas pracy po farbie, używanie wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych. Sędziowie powinni sprawdzić wewnętrzną powierzchnię obroży, która powinna być gładka i przylegająca do skóry psa.

Konkurencje dodatkowe - oznajmianie lub oszczekiwanie

Udział w konkurencji dodatkowej – oznajmianie lub oszczekiwanie przewodnik deklaruje przed rozpoczęciem konkursu, najpóźniej w trakcie losowania numerów startowych.

Bezpośrednio przed podjęciem pracy po farbie przewodnik informuje sędziów o sposobie oznajmiania lub oszczekiwania znalezionej przez psa zwierzyny.

W obu przypadkach do drugiego "łoża" pies wykonuje pracę na otoku. Zachowanie się psa przy wyłożonej zwierzynie obserwuje sędzia lub asystent, z miejsca uniemożliwiającego psu zobaczenie go lub zwęszanie.

Praca oznajmiacza

Od drugiego „łoża” przewodnik posyła psa z poleceniem odszukania wyłożonej zwierzyny, pozostając z sędzią na miejscu. Pies powinien w ciągu 5 minut od wysłania go, idąc po tropie, odszukać zwierzynę, powrócić do przewodnika i oznajmić w sposób podany przed rozpoczęciem poszukiwania.

Po oddaleniu się psa od zwierzyny na odległość około 50 m, znajdujący się przy niej sędzia lub asystent-obszator sygnalizuje, że pies był przy sztuce i wraca. Jeżeli sędzia lub asystent obserwujący wyłożonego zwierza uzna, że sygnał może wpłynąć negatywnie na pracę psa, winien

wstrzymać się z informacją o obecności psa przy tuszy, do momentu dotarcia do końca ścieżki sędziego oceniającego pracę psa po farbie i dopiero wtedy przekazać mu ją bezpośrednio.

Jeżeli za pierwszym razem pies nie wykona pracy oznajmiacza, można go od drugiego "łóża" posłać jeszcze raz, ale obniża mu się wówczas o 1 stopień ocenę za pracę po farbie „na otoku”.

Jeżeli pies po raz drugi nie wykona pracy oznajmiacza, można go wziąć na otok i w ten sposób dojść do zwierzyny; powoduje to jednak kolejne obniżenie oceny o 1 stopień za pracę „na otoku”. Za znalezienie zwierzyny po pierwszym wysłaniu, powrót w ciągu 5 minut i poprawne oznajmienie – pies otrzymuje ocenę „4”. Jeżeli pracę tę wykona w czasie do 10 minut - otrzymuje ocenę "3". Po drugim wysłaniu psa i poprawnym oznajmieniu w ciągu 5 minut, ocena nie może być wyższa niż "3", a do 10 minut - wyższa niż "2". Pies, który w ciągu 10 minut nie wróci od drugiego "łóża", nie może mieć zaliczonej tej dodatkowej konkurencji.

Praca oszczekiwacza

Od drugiego "łóża" przewodnik posyła psa z poleceniem odszukania zwierzyny. Pies powinien w ciągu 5 minut dojść po tropie do wyłożonej zwierzyny, pozostać w jej bezpośredniej bliskości oszczekując ją (dopuszcza się krótkie przerwy w oszczekiwaniu) aż do nadejścia przewodnika. Po upływie 5 minut od rozpoczęcia oszczekiwania, przewodnik wraz z komisją ruszają w kierunku psa. Jeżeli pies po 5 minutach od zwolnienia go z otoku nie da głosu, to może być w ciągu następnych 5 minut ponownie posłany na trop, ale obniża mu się wówczas o 1 stopień ocenę za pracę po farbie „na otoku” . Jeżeli w ciągu 10 minut od pierwszego zwolnienia pies nie dał głosu i nie był przy zwierzynie może od drugiego "łóża" wykonać pracę na otoku; uzyskuje wówczas ocenę obniżoną o kolejny 1 stopień za pracę „na otoku”.

Jeżeli pies po pierwszym posłaniu oszczekuje odnalezioną zwierzynę do nadejścia przewodnika, może otrzymać ocenę "4". Jeżeli pies zaprzestał oszczekiwania przed nadejściem przewodnika po pierwszym posłaniu - nie może otrzymać oceny wyższej niż "3", a po drugim - wyższej niż "2". Pies, którego w ciągu 10 minut od pierwszego zwolnienia z otoku nie da się przywołać - otrzymuje w konkurencji „tropienie po farbie” ocenę „0”.

Próby pracy dzikarzy

Konkurencje		Współczynnik	Limity		
			Suma punktów		
			83	73	62
			Dyplom		
			I°	II°	III°
		Oceny			
1	Sposób szukania (szerokość, głębokość i szybkość chodów)	4	3	2	-
2	Odwaga i ciętość w atakowaniu dzika	4	3	2	-
3	Głos (częstotliwość i donośność)	3	3	2	-
4	Głoszenie uchodzącego dzika	3	3	2	-
5	Prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza	4	3	2	-
6	Wytrwałość w atakowaniu	4	3	2	-
7	Posłuszeństwo	2	2	2	-
8	Chodzenie na smyczy przy nodze	1	-	-	-
RAZEM:		25			

Najwyższa liczba punktów do zdobycia: $25 \times 4 = 100$

Konkursy pracy dzikarzy

Konkurencje		Współczynnik		Limity		
				Suma punktów		
				120	100	85
				Dyplom		
				I°	II°	III°
		grupy	pojed.	Oceny		
1	Sposób szukania (szerokość, głębokość i szybkość chodów)	6	6	3	2	-
2	Odwaga i ciętość w atakowaniu dzika	5	5	3	2	-
3	Głos (częstotliwość i donośność)	4	4	3	2	-
4	Głoszenie uchodzącego dzika	4	4	3	2	-
5	Prawidłowość i zręczność w atakowaniu zwierza	5	5	3	2	2
6	Wytrwałość w atakowaniu	5	5	3	2	2
7	Posłuszeństwo	4	4	3	2	2
8	Tropienie po farbie: a/ na otoku dodatkowo b/ z oznajmianiem lub oszczekiwaniem	2	2	3	2	-
		2	2	-	-	-
9	Współpraca psów (w sforze, parze, złai)	5	-	3	2	2
RAZEM:		40	35			

Najwyższa liczba punktów do zdobycia:

a) przez psy pracujące pojedynczo, bez konkurencji dodatkowych: $35 \times 4 = 140$
dodatkowo: $2 \times 4 = 8$

b) przez psy pracujące grupowo, bez konkurencji dodatkowych: $40 \times 4 = 160$
dodatkowo: $2 \times 4 = 8$

